

שלמים⁽¹¹⁾.

יקרב עולה, והשני ימכר לחייבי עולה.

וסברה הגמרא שגם כאן מדובר בבהמת קדשים.

ולכן מקשה הגמרא: אמרי, אמרו חכמים להקשות, אי בהמת הקדש היא⁽¹³⁾ למה ימכר השני לחייבי עולה ודמיו חולין? הלא לא הקדיש אלא אחד. ואם כן, היאך דאקדיש עולה, האחד מהם שהקדיש לעולה, ליהוי עולה. ואילו אידך, השני, נהוי בקדושתיה דאימיה, כדין ולד קדשים, הקדוש בהווייתו בקדושת אמו, ודמיו יהיו קודש.⁽¹⁴⁾

ומשמיעה המשנה, שולדות קדשים בהיותם במעי אמן אינם קדושים בקדושת האם, ולכן יכול להחיל עליהם קדושה אחרת. ואם הקדישם לעולה או שלמים, הרי כשיוולדו הם לא יהיו ולד חטאת, אלא עולה או שלמים, ואינם הולכים למיתה. והתנא של משנתנו סובר, כי "ולדות קדשים – בהווייתן הן קדושים", רק ביציאתם ממעי אדם, ולאפוקי ממאן דאמר "במעי אמן הן קדושים", ויבואר בהמשך הסוגיה.⁽¹²⁾

שנינו במשנתנו: ילדה שני זכרים, אחד מהן

כן כתבו רש"י ותוס' במשנה הבאה.

לשלמים, ומה מרוויח בהערמה זו?

13. גירסת רש"י.

14. על פי הבנת הרע"ב. ואין לפרש קושית הגמרא "ניהוי בקדושת אמיה" קדושה אחרת שאמו קדושה ולא עולה, שהרי תנא דידן סובר "בהווייתן הן קדושים", ואם האם היא של קדושה אחרת, יכול להקדיש הולד לעולה.

אבל הרש"ש הבין ככוונת רש"י שהקושיא היא: הרי לא הקדיש אלא אחד, הילכך יוקדש השני בקדושת אמו? ומתרצת הגמרא, שאמו היא חולין, הלכך שניהם קדושים מספק בקדושת עולה. ועיין בהערה הבאה, שרש"י אינו סובר שהשני קדוש מספק, אלא שניהם הוקדשו בקדושת הפה. והרש"ש עצמו העיר על כך.

ולפי שיטת רבינו גרשום שהשני קדוש מספק, צריך לבאר את השקלא וטריא של הגמרא. הקושיא היא, למה הוו שניהם עולה, לכל הפחות יהיו ספק עולה ספק קדושה אחרת של אמותם, ולמה ימכר לחייבי עולה, ואיך יקרב לעולה, והרי אם האם חטאת, יצטרכו להמיתם מספק? ומתרצינן, שהאם היא חולין, ושניהם הם ספק עולה ספק חולין, על כן ימכר

11. הקשה התוס' יום טוב: הרי אין משנין מקדושה לקדושה, כמבואר לקמן [לב א], ובסוגייתנו מבואר שאין משנין מקדושה חמורה לקדושה קלה הימנה, ושלמים קלים מחטאת? ותירץ, כיון שולד חטאת אזלי למיתה – רשאי לשנותו אף לשלמים. ומעיר הרש"ש, שתירוצן זה אתי שפיר אליבא דרש"י המבאר שמדובר בחטאת. אבל בתוס' מבואר שמדובר אפילו בשאר קדשים, וחוזרת קושית התוס' יום טוב. ומתרץ, כיון שמקדישה אם תהיה נקבה, ואין נקבה קדושה חמורה משלמים, לפיכך רשאי להקדישה לשלמים [ואין להקדישה לחטאת, כגון באופן שהאם היא קדושה קלה מחטאת, שהרי אין חטאת באה בנדר או נדבה].

12. לישנא אחרינא ירושלמית [על פי השיטה מקובצת ופירוש רש"י] ומקשינן: אימא, וכי תאמר, דהך סיפא שאמר "ואם נקבה זכחי שלמים" מדובר במבכרת דחולין [כשם שהרישא ודאי מדברת במבכרת דחולין שהרי בהמת קדשים פטורה מן הבכורה]?! אי הכי, חולין בעלמא היא הולד, ולמה לו להקדישו